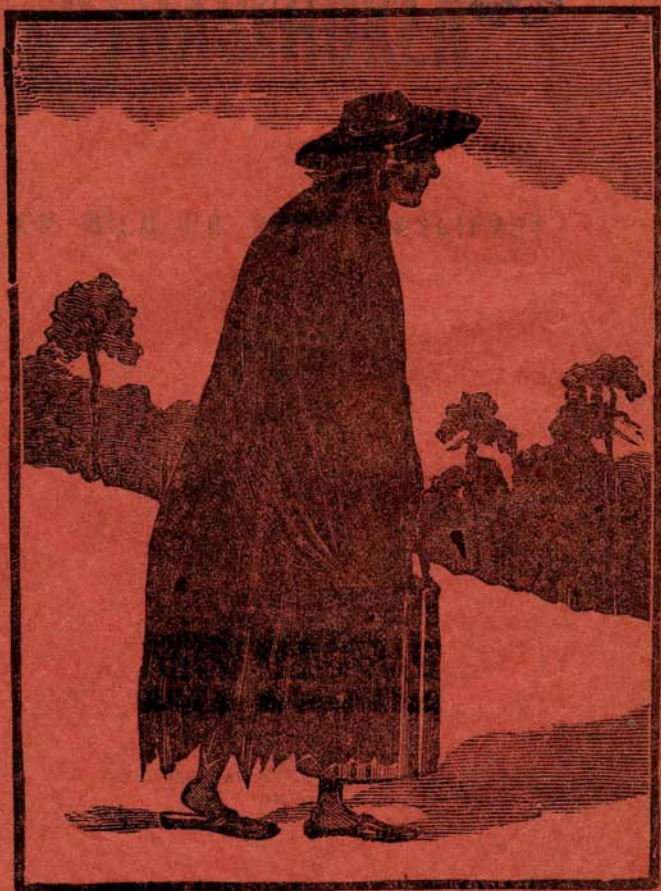

01508

"TRASFRÖKEN"

En bild ur storstadslifvet af Håkan.

För kolportörer och återförsäljare 23 Lilla Ny-
gatan 1 tr., fr. 10 f m. — 3 e. m.

SMÅTRYCK

T.

“TRASFRÖKEN”

EN BILD UR STORSTADSLIVET

Af

HÅKAN.

STOCKHOLM,
FERD. HAMMAR & C. BOKTRYCKERI
1896.

Inledning.

Första gången jag såg »Trasfröken», det numera affidna kända Stockholmsoriginalet, var vid Slussen.

Jag såg en underlig skepelse, mera liknande ett trasbylte än en människa, Den ena paltan var ej den andra lik och den hatt, som fullbordade hennes stass, skulle väl knapt en lumpsamlare gittat upptaga ur en soptunna.

Kvinnan, som slasade sig fram i ett par gummigaloscher af allt för kolossala dimensioner för att kunna vara afsedda för en Evas dotter.

Jag hade nyss kommit upp från landsorten och hade ingen den ringaste aning om hufvudstadens »schene Rariteten», liksom ej håller af det ogenerade gatulifvet, som föreföll en vid småstadens förhållanden invande såsom något oerhördt. Redan Tidnings-Boije, som vid den tiden dock kunde, i jämförelse med nu, kallas ett lejon, hade väckt min förvåning, att nu inte tala om andra original, som jag sett eller sammanträffat med,

Och hvem jag frågade, ryckte blott försmädligt på axlarne åt mig, gröngölingen, som ingenting visste, och så fick jag hvarje gång till lifs en romantisk historia om dessa original. Allt underbara saker om höga herrar,

fina damer, kärlek, förförelse och trolöshet, grubbel och vansinne.

Det var därför lika mycket af nyfikenhet som af medlidande för den trasiga och till ytterlighet smutsiga kvinnan, som förföljdes af bortåt ett tjugotal ungdomar af det älskliga slag, hvilka kallas »kväsargrabbar», jag frågade min följeslagare, en ung man i verken:

— Hvem är det där?

— Trasfröken, vet jag! Har ni inte i landsorten reda ens på henne?

— Trasfröken?

— Ja, hon är tokig. Af kärlek. Det är en lång historia. Hon tigger i husen.

— Hm!

I detsamma vände sig Trasfröken om och spottade en af sina förföljare midt i ansiktet.

Ett jublande skratt hördes från den unga skaran, som därmed fått ännu ett offer för sin drift. En poliskonstapel åsåg uppträdet, log ett homeriskt löje, sade inte ett ord åt de okynnige, men fortsatte med gravitetiska steg sin marsch ned åt Skeppsbron.

Trasfröken fortsatte sin väg öfver Karl Johans torg och slog sig för ett ögonblick ned på sockeln af den store stamfaderns staty utan någon synbar fruktan att kopparmärren skulle dingla ned öfver henne, en fruktan som annars icke är sällsynt för dem, som känna huru dålig hästkarl hans korade majestäd var.

I lugn och ro tog sig Trasfröken för att mumsa på ett franskt bröd, under det hon

mumlade några otydliga fraser och allt emellanåt knöt handen åt pojkarne, som gjorde energiska försök att komma åt hennes flaska.

En ståtlig frälsningssoldat, hvars hela hållning tillkännagaf, att han fordom tillhört en mera regulier armé än skraddaren-generalens gick fram till Trasfröken och sade med mycken salfvelse:

— Känner hon Jesus?

Trasfröken såg på frälsningsmannen några ögonblick, sväljde en tugga och hväste kort och bestämdt:

— Vet han hvad? Jag struntar i alla karlar!

Synbarligen kränkt i sin martialiska värdighet och kanske äfven stött, sade frälsnings-soldaten med betydligt mindre sken af seriös andlighet:

— Gud välsigne er, kvinna!

— Asch, det går inte. Jag är för gammal, genmälde Trasfröken och högg med sina glesa betar ett stycke ur sitt franska bröd.

Vi fortsatte — min kamrat och jag — vår marsch till Pelikan, där vi skulle intaga vår frukost.

Sedan dess har jag otaliga gånger sett Trasfröken, alltjämt lika trasig, men också allt mera smutsig. De senare åren sjönk hon alltmer i hop till en kringvandrande mumie, och till sist hade umbäranden och en tärande sorg fullbördat sitt förstörelsearbete, så att hon i slutet af förra året på Grubbens

gärde — denna anstalt, öfver hvilken de sjuka som ditföras lära se den Danteska satsen: »I, som här inträden, lemnen hoppet bakom Eder!» — skildes hädan, ensam och värnlös, öfvergifven och bedragen.

* * *

Min vän berättade mig under frukosten följande om Trasfröken, hvilket jag sedan de flesta detaljer funnit bekräftadt af andra

Stockholm i januari 1896.

Håkan.

Trasfrökens historia.

Kap. I.

Den greffliga ätten *de la Fleur*, egde ett af de största husen vid Drottninggatan. Ättens hufvudman, som icke ägde någon betydligare förmögenhet, men dess mer af relationer hade redan under Reuterholms glansperiod velat göra sig bemärkt och kom under Karl XIII:s dagar högt i ropet såsom en af dynastiens varmaste vänner. Härigenom vann han ett ovanligt hastigt avancement vid hofvet, och den gunst, hvarest han kommit, minskades ej, sedan en ny dynasti kommit på tronen. Tvärtom nådde han härunder en af de högsta hofchargerna och var mången gång en privat rådgifvare, som hade mera ära än rikets råder.

Grefve Robert de la Fleur var gift med en jämbördig kvinna, som hade bidragit till sin mans avancement på många sätt. Han var oerhördt bördsstolt i sitt umgänge, men påstods kunna vara ganska intim med unge, ofrälse män, då de sågo bra ut.

Den greffliga familjen hade tre barn, sönerna Nils och Erik, samt en dotter, som efter en något äfventyrlig ungdom blef gift med en diplomat.

Båda sönerna egnade sig åt militäryrket, men Nils tog snart afsked för att inträda först på den diplomatiska banan och därefter i hofvets tjenst.

Grefvinnan Rosalinda de Fleur, hvilken, som man säger, i hemmet »red för hushållet», hade i början af 1820-talet anstält en betjänt vid namn Eklund. Denne, som var, hvad man kallar en vacker karl, stod så högt hos sin matmoder, att det t. o. m. väckte uppmärksamhet inom en societet, som annars icke höll så fasligt strängt på moralen — kanske efter högt föredöme. Och vid tiden för dotterns födelse voro ryktena sådana, att grefve Robert såg sig nödsakad att gifta bort Eklund med en kammarjungfru, hvilken i sin ordning kanske stått hr grefven mycket nära.

Eklund entledigades från betjentsysslan, men fick i stället portvaktarsysslan och blef ett slags faktotum i det greffliga huset.

Eklunds äktenskap blef synnerligen lyckligt.

Hustrun var en duglig människa, som kunde både arbeta och spara. Hon fattade därtill en allvarlig kärlek till sin man, som å sin sida vedergällde hennes ömhet. Med endragt och gemensamma omsorger skapade de sig snart ett välmående hem.

Deras lycka ökades, då snart deras lilla Augusta Dorotea föddes. Hon skulle skyddas för alla de frestelser, som på den tiden, fullt lika mycket som nu möta en borgerlig flicka.

Hon skulle få en uppfostran, som kunde sätta henne i stånd att nå en pinne högre på samhällsstegen än föräldrarne. Ty på den tiden då striden om ståndsindelningens afskaffande var ett önskemål för de ofrälse, var dessas skönaste dröm att nå till jämställighet med de välborna.

Augusta Dorotea fick ock en uppfostran, som var öfver hennes stånd. Därtill blef hon betydligt bortklemad och fick taga sig mera sjelfsvåldiga fasoner än egentligen nyttigt var.

Vacker blef hon som en dag och tidigt fick hon veta om det, hvilket naturligtvis ej hade det bästa inflytande på hennes utveckling.

Också var hon vid tolf års ålder mycket kokett och förde sig mycket stolt bland kamraterna i skolan, hvilka hon öfverträffade i prydlig klädsel.

Kap. II.

En dag sade madam Eklund till sin då fjortonåriga dotter, att de skulle gå till en spågumma, som bodde vid Kvartersgatan å Ladugårdslandet.

Augusta Dorotea blef ytterst glad åt moderns förslag och iklädde sig sin allra vackraste klädning. Hon var redan då en ovan-

ligt utvecklad flicka, hvars former mera vittnade om den sjuttonåriga ungmön än den fjortonåriga flickan.

Då hon och modern, som var en ståtlig kvinna, hvilken något börjat få matroneformer, skredo fram på Drottninggatan, var det mer än en förnäm herre, som vände sig om efter dem.

Snart hade de nått målet för sin vandring och stodo inför ett fallfärdigt ruckel, som nu lemnat plats för ett palats i storstadsstil.

Genom en vind och sprucken port och en stinkande portgång kommo de in på en gård, där gräset spirade grönt emellan den ojämna beläggningens stenar. En trefärgad katt satt på en murken tröskel och solade sig och några höns flydde förskräckta in i ett fähus vid främlingarnes ankomst.

Genom en rankig trappa klättrade de båda kvinnorna upp till ett vindsrum, där sibyllan residerade.

Vid knackningen hördes ett nästan vresigt: stig in! och då de ögonblicket därpå trädde in, sågo de ett vederstyggligt trollpackansigte grina emot sig.

— Är det mamsell Birath? frågade madam Eklund.

— Jo, det stämmer det, svarade den tilltalade med en finsk-vermländsk brytning. Hvarför kommer så fint folk till mig? Jag såg nyss i korten hvad det var för besök — hm! man får inte döma hund efter håren.

Madam Eklund kände sig nästan stött.

— Vi skulle spå oss.

— Hon, barnet, också?

— Jo!

Mamsell Birath lade ut korten.

— Hm, hm! Madam tycks ha fina bekantskaper — kantänka. Mycket guld och uniformer — bara fint folk — pengar i stora högar — och sorg, mycket sorg. — Om madam vill lyda mitt råd, så sätter ni barnet i kloster — ja, just i kloster.

Det gick en kall kåre genom madam Eklunds rygg. Ja, dottern var ju redan en skönhet.

— Så'nt prat, inföll Augusta Dorotea.

Sibyllan hänlog och lade ånoy ut korten.

— Se, se, se! Så mycket hjärter! — Bref, möten, förnäm herre . . . tårar . . . jo, det är det vanliga! Har varit med om det själf! . . . Akta dig, barn! Det är inte långt dit! . . . Han är i närheten . . . Du vet inte, hvem det är . . . Hahaha! . . . Men du får nog lära dig.

Därmed sköt hon ihop korten och sträckte fram handen.

— En trettiotvåa banko, hväste hon.

— Lycka till, tillade hon därpå, då hon fått sedeln. Lycka till med de där fina, förnåma bekantskaper — grefvar eller hvad det kunde vara.

Det klack till i madam Eklund.

Att hon inte tänkt på det förut! Häxan kunde ha rätt . . .

Med ett kort afsked aflägsnade sig de besökande, båda en smula nedstämda.

Efter sig ut i förstugan hörde de:

— Kors! En sådan trasfröken!

Det var som om trappan bränt under deras fötter; det var som om solljuset i den strålande majsomnardagen varit iskallt för dem . . .

Trasfröken . . . hu då!

Kap. III.

Då de promenerade Kvartersgatan framåt mötte de några officerare. En af dessa utbrast halfhögt:

— En sådan liten sötunge!

Och då Augusta Dorotea rodnande ögonblicket därpå, vände sig om, mötte hennes ögon grefve Nils', som med oförstald förvåning betraktade henne.

Kort därefter tog han afsked från kamraterna och gick efter.

Han hade sett detta ansigte förr, han visste inte hvar. Hade han samtidigt sett modern, skulle han ovilkorligen igenkännt portvaktardottern i sin fars hus ehuru han dittills ej

ägnat henne någon uppmärksamhet. Föröfrigt hade han det senaste året ickè varit i Stockholm.

Han följde de båda kvinnorna på afstånd och såg dem gå in i det la Fleurska huset vid Drottninggatan, men ändock kunde han ej förklara, hvem den okända var.

Redan samma afton hade han emellertid funnit sin sköna okända och han hade under någon förövändning kommit in i portvaktarbostaden, där han snart kom i språk med Augusta Dorotea, som då redan glömt intrycket af spådomen och nu med fullt välbehag upptog den förnäma herrns smicker.

Icke så modern.

Hos henne mognade beslutet att för en tid aflägsna sitt kära barn från Stockholm, som hon redan såg fullt af faror.

Unge grefven ingaf henne en formlig fasa.

Hon talade vid sin man på kvällen, och han var fullkomligt af sin hustrus mening. Han kände så väl de fina herrarnes moral, att han inte kunde se någon lycka i, att en grefve de la Fleur upp-täckt hans dotters knoppande behag.

Augusta Dorotea skulle till landet till en mor-bror, som var underofficer vid ett landsortsregè-mente. Där skulle hon stanna ett par år och gå fram. Under tiden skulle nog hr grefvens tankar, om han hade några, ändras

Och två dagar senare sutto madam Eklund och hennes dotter, hvilken ej sett sin beundrare vidare, i deligensen.

Kap. IV.

Så förflöto två år.

Augusta Dorotea hade ännu mera utvecklats till sin fördel.

Hon kom till Stockholm alldeles lagom till grefve Eriks bröllop, då huset var fullt af notabiliteter.

Grefve Nils återsåg henné dagen före bröllopet, som firades i brudens hem snedt öfver gatan.

Både Eklund och hans hustru voro sysselsatta vid bröllopet, den förré i egenskap af hofmästare, och Augusta Dorotea vaktade ensam porten.

Grefve Nils begaf sig i skymningen dit och fick tillträde till bostaden. Han pratade länge och väl, han smickrade den vackra och fåfänga flickan på alla sätt och vis och kysste henne till sist på pannan.

Skulle de inte kunna träffas dagen derpå på en promenad åt Haga?

Hon tvekade ett ögonblick, men gaf till sist sitt ja.

För sina föräldrar berättade hon intet.

Den promenaden blef af. Det blef flere. De utsträcktes allt längre och afbrötos någon gång af små supéer vid de talrika utvårdshusen.

Augusta Dorotea gick i ett rus af sällhet: grefve Nils hade ju sagt att han älskade henne. Hon skulle bli grefvinna, få komma till hofvet — åh! hvilken lycka.

En qväll lät hon öfvertala sig att medfölja till hans hem vid Klara Strandgata.

De drucko vin och jollrade. Han kysste och smekte henne, kallande henne sin lilla brud. Och ju högre hennes färg steg genom det flitigt njutna vinet, desto djärfvare blef hans ömhetsbetygelser, desto eldigare hans kyssar.

Hon visste till sist icke till sig.

Han tog henne i sina armar med sig in i det inre rummet . . . Blott ett gällt skri . . .

Stackars Augusta Dorotea!

Hvarje kärlek har sitt Thermopylæ. Augusta Dorotea erfor det, då hon några timmar senare vaknade med bultande tinningar och med obestämd känsla af att en olycka hade händt. Månen kastade in ett blekt skimmer genom fönstret — hon kände ej igen sig.

Ah! Nu visste hon!

Det förfärliga hade skett!

Dock, hvad betydde det? Han älskade henne ju — han skulle inte svika. Han hade ju kallat henne sin brud . . .

Grefve Nils underhöll en tid förbindelsen med portvaktardottern.

Så blef han emellertid på grund af sin tjänst på den diplomatiska banan, där han inträdt, skickad utomlands. I början skref han några bref, men snart upphörde dessa.

Augusta Dorotea började nu fatta vidden af sin olycka.

Följderna kunde ej längre döljas och sanningen måste i dagen. Hon skref, anropade sin äl-

skare om förbarmande, men det enda svaret var, att grefve Robert en dag å sin sons vägnar talade vid sin f. d. betjent och erbjöd en summa pengar.

Föräldrarne togo saken hårdt. Augusta Dorotea fick icke längre vistas i hemmet.

Och ut i världen gick hon med ett krossadt hjärta och en sargad själ.

Väl hoppades hon ännu, men icke ens denna tröst skulle vara henne förbehållen, ty en dag ingick underrättelse, att grefve Nils i Rom gift sig med en markisinna.

Augusta Dorotea insjuknade svårt och sväfvade länge mellan lif och död. Då hon åter tillfrisknade, voro själsförmögenheterna rubbade.

Så lyder berättelsen om Trasfröken

